

bianet.org

[BIAMAG] : BENGİ MUZBEG YAZDI: Freezone Festivali Geçmişle Yüzleşmeye Kapı Aralıyor

My Own Private War'dan bir sahne

10-15 Kasım tarihleri arasında Belgrad'ta 12'ncisi düzenlenen Freezone Film Festivali ödüllü filmleri görme fırsatını sağlarken, Balkan ülkelerinde çekilmiş yeni filmlere de yer vermesiyle önemli bir işleve imza atıyor.

90'lı yıllarda yaşanan savaşların üzerinden yıllar geçiyor, ama etkileri hala sürüyor. Freezone Film Festivali, yaşanan travmalarla mücadele etmede ve geçmişle yüzleşme adına önemli bir kapı aralıyor.

Neruda filmiyle açılışı gerçekleştirilen festival 4 ayrı salonda geniş bir film programıyla düzenlendi. Ödüllü uluslararası yapımlar **Dreamcatcher**, **Under The Sun**, **Lo and Behold**, **Reveries of the Connected World** gibi filmlerin yanı sıra, Sırbistan, Bosna ve Hersek, Kosova ve Hırvatistan'dan filmlere de yer verdi.

Belgesel Okulları çerçevesinde Kosova'dan Dokufest Belgesel Atölyesi'nden liseli öğrencilerin çektikleri belgeseller gösterildi. Aynı proje altında Hırvatistan'dan Restart Belgesel Okulu ve Sırbistan'dan Slobodna Zona Belgesel Okulu yapımları filmler "Future is Here" başlığı altında gösterildi. Benim en çok dikkatimi çeken ise Bosna ve Hersek yapımları iki filmin Belgrad'taki gösterimi oldu.

"En İyi İnsan Hakları Filmi" ödülüne layık görülen Lidija Zeloviç'in çektiği My Own Private War belgeseli Bosna savaşına değişik bir bakış getiriyor.

Lidija, Saraybosnalı bir Sırp. Üniversiteyi bitirdikten sonra başladığı televizyonculuk hayatına savaştan dolayı ara vermek zorunda kalmış, sonrasında Hollanda'ya mülteci olarak yerleşmiş. Seneler sonra eski VHS'leri karıştırap Bosna'ya yolculuğa çıkmış. Kamerası adeta kendi geçmişini kaydetmekte.

En yakın arkadaşlarından biri savaş esnasında keskin nişancı olmuş. Lidja, şehrimize bizim insanlarımıza nasıl ateş edebilir diye sorular sorarken Belgrad'ta yıllar sonra o arkadaşıyla rastlantı olarak karşılaşmasına yer veriyor. Yıllarca yaşadığı daireye girerken oraya yerleşmiş aileyle konuşuyor. Dağınık olan evde babasının annesine gönderdiği bir mektup buluyor.

Güçlü bir kadın imajı çizen Lidija, gitmekle kalmış olmak arasındaki farkları sorguluyor. Bosnalı bir Sırp olarak Lidija bu filmle geçmişle yüzleşmeye bir kapı aralıyor. Sağlam bir gelecek inşa etmek için, yakın geçmişimizdeki yaralarla yüzleşmeye davet ediyor. Çünkü yüzleşmediğimiz yaralar, kanamaya devam ediyor.

Deđinmek istediğim ikinci önemli film ise Selma Doborac'ın çektiği Those Shocking Shaking Days adlı ilginç film.

Film dili ve kullandığı teknik açısından bildiğimiz bütün Bosna savaşı filmlerinden ayrılan bu filmde yüzlerce soru var. Bosna savaşı, bu savaşın aktarımı, yarattığı travmalar, bu film de bile bir temsil sorunu var mı gibi sorularla hem belgesel nedir, savaş nedir, yine gitme ve kalmanın dayanılmaz ağırlıkları konusunda ontolojik bir sorgulama ve geçmişle yüzleştirmeye imza atıyor.

Gösterimden bir gün sonra yönetmenle düzenlenen kahve sohbetinde konuşma şansı bulduğumuz Doborac, elinde yüzlerce saat görüntü olduğunu ama özellikle vurucu, izleyicinin dikkatini çekebilecek görüntüleri belgeseline dahil etmediğini belirtiyor. "İstiyorum ki, gerçek bir sorgulama süreci başlayabilsin. Görüntüyle seyirciyi büyülemek değil; amacım ne oldu, neden oldu nasıl bir daha olmayabilir gibi soruları sormak" diyor Selma. Jüri bu sorgulamayı karşılıksız bırakmayarak mansiyon ödülüne layık gördü.

Festivalde Samir Mehanoviç'in The Fog of Srebrenica filmi, yaşananları bize bir daha hatırlatırken, Portekizli yönetmenin Bela Tarr danışmanlığında çektiği How I Fell In Love With Eva Ras filmi görülmesi mutlaka gereken filmler arasında.

Balkan ülkelerinde hala muhafazakar sağcı popülist siyasetçiler iktidarda. Hala tanımadığımız insanlarla tanışmamamızı ve nefret etmemizi salık veren konuşmalar yapıyorlar. Ama her şeye rağmen önemli bir grup çeşitli festivallerle, filmlerle, sanatla beraberlik mesajı veriyor.

Festivalin web sayfasına [buradan](#) ulaşabilirsiniz.